

Ще ви дам и ново сърце, и нов дух ще вложя вътре във вас, и като отнема каменното сърце от плътта ви, ще ви дам меко сърце. И ще вложя Духа Си вътре във вас, и ще ви направя да ходите в повеленията Ми, да пазите съдбите Ми, и да ги извършвате.

Матей 16:26

РЕДАКЦИОННА

За да не се унасят родители и ученици в прекалено безгрижни ваканционни настроения, наскоро нашите медии раздухаха с изкуствена сериозност спор относно едно предложение за промяна на времетраенето на учебната година и на графика на ваканциите на учениците. Спорът за кой ли път заобикаля много по-сериозни проблеми на нашето образование. Да, беше поставен и въпросът за агресията в училищата по повод на няколко драматични и трагични инциденти. Но как да се преодолее тя?!

Нашата, както и други съвременни образователни системи,

като че ли разполага за справяне с проблема единствено с остарели просвещенски и морализаторски рецепти.

Вестник „Зорница“ се ражда в епоха на силното разпространение на идеите на западноевропейското Просвещение навсякъде по света, включително и по българските земи. А Просвещението развива едновременно в добри и в погрешни насоки взаимодействието на ренесансовата култура с духа на Реформацията. Вестникът не остава чужд за тези влияния. Той възприема до голяма степен просвещенския стил на мислене. Подпомага българския възрожденски дух и жажда за повече знания. Заедно с това остава бдителен относно библейските принципи на обучение, на учене и на създаване на ученици. Търси и насърчава постоянното обновяване на ума в светлината на Библията и на Христовото учение. Става изразител на една постоянно обновяваща се Реформация в евангелска посока.

Като наследници на тази бдителност, ние правим усилия в настоящите издания на вестника да предизвикваме и насърчаваме своите читатели да развиват и отстояват библейска култура в ученето на всички равнища – на лично ниво, в семействата си, в църквите си и тогава, когато могат, в учебните заведения, в които имат достъп и участие.

п-р Данаил ЦИНАТОВ

Образованието в християнска и европейска перспектива

от Тодор БЕЛЧЕВ

„Учи, мама – да не работиш!“ (източник: kmeta.bg)

Ученето и получаването на съответната диплома са трайни кумири в нашето съзнание. Добре известна е поговорката „Който се учи, той ще сполучи!“ Тя отразява не толкова житейски

факт, колкото едно дълбоко убеждение на българина, че учението само по себе си гарантира успеха и благоденствието. Задълбоченото знание, напротив, не е на почит. Голяма рядкост е някой юноша да

е щастлив, че учи и че му предстои да усвои нови знания. Родителите пък не обръщат особено внимание дали детето им реално разбира уроците си от училище. Фокусът пада върху матурите, класациите за по-добра гимназия и следването в университета. Образованието отдавна се е превърнало в самоцел, средство за себеизтъкване и сравнение с другите. Още по-времето на социализма явлението доби гротескни размери. Старото „Който се учи, той ще сполучи!“ се изкриви в „Учи, мама – да не работиш!“. На образованието започна да се гледа не само като път към успех в живота, а като средство за един живот без труд и старание.

Този български кумир е в разрез с традициите на християнската цивилизация, а оттук и на Европа. Понеже сега е модерно да се говори за прагматизъм,

Следва на 2 стр.

Пътуващи книжари

от Виктория ГЕОРГИЕВА

„Те са едни от най-скромните хора, тях не ги посрещат с музика, портретите им не се публикуват, имената им не се споменават във вестниците. Напротив, още при пристигането им, особено по селата, те срещат свои неприятели в лицата на попове, кметове и стражари. На тях често не е било позволено престипване в някои села, бивали са разкарвани в участъци и полицейски управления, затваряни са, а понякога и бити. Дъжд, сняг и студ, както и при слънчев пек – те геройски бродят по всички страни, по градове и села, често с опасност за живота си, не само от хора и стихии, но и от зверове...“

През втората половина на XIX век на територията на днешните български земи между Стара планина и южния бряг на Дунав работят няколко пътуващи книжари, изпълняващи задълженията си като част от Британско и иностранно библейско общество (придобило известност в българските исторически източници още като БЧБД – Британско

и чуждестранно библейско дружество). Територията на юг от Стара планина е поверена на грижите на Американското и Шотландското библейско дружество под ръководството на г-н Блис. За работата на БЧБД в рамките на Османската империя отговаря д-р Томсън, пред когото се отчитат книжарите от отделните области. Работата на дружествата в българските земи ражда

благодатно взаимодействие – от една страна, те отговарят на нарастващия стремеж към образование, формиране на книжовност и търсене на книги на разбираем език, а от друга, тяхната дейност се явява като просветителска, разчупваща системността на тради-

цията и предаваща отговорността за тълкуването и разбирането на Божието слово в ръцете на грамотната личност. В хода на работата си в българските земи Дружеството разпространява преводи на библейски текстове, върху които работят хора като Неофит Рилски (превел

Следва на 5 стр.

Йоан Златоуст ПЪТУВА КЪМ СВОЯТА СМЪРТ

от Тодор БЕЛЧЕВ

Поради смелите си речи срещу греховете на имперската столица патриархът на Константинопол Йоан е заточен в далечните планини Таурис, провинция Малка Армения (североизточна Мала Азия). Мнозина знатни хора, представители на тогавашния елит, са засегнати от проповедите му, разобличаващи срамните им дела и разпуснат живот. Една от тях е самата императрица Евдоксия. Тя подбужда изпращането на знаменития проповедник в изгнание.

През последната зима на живота си Йоан претърпява тежки страдания в суровите планини. Без дърва за огрев и без достатъчно завивки на леглото си, той не може да сгрее треперещото си, изнемоляло тяло. Но продължава да пише силни послания към хората, поверени на пастирските му грижи. Получил на младини отлично образование на оратор и адвокат, Йоан създава по време на служението си като църковен епископ голям брой проповеди, библейски тълкувания и писма, които са шедеври на духовната литература. Обаянието му и авторитетът му на християнски водач са огромни. Затова, дори когато е далеч от своето паство, хората продължават да търсят неговите съвети и наставления.

Макар че Йоан е далеч от столицата, неговите врагове продължават да се плашат от духовната му сила и

Следва на 2 стр.

„Зорница“ се нуждае от финансова подкрепа. Бъдете съработници на най-стария български периодичен вестник. Ще бъдем искрено благодарни, ако обмислите с молитва да станете дарители! Сметката ни в Пощенска банка е следната:

Българско евангелско дружество | IBAN: BG84 BPBI 7942 1021 9606 01 | BIC: BPBIBGSG

Образованието

В християнска и европейска перспектива

от Тодор ВЕЛЧЕВ

Следва от 1 стр.

да погледнем към учението най-напред прагматично. Очевидно е, че с технологичния напредък и глобализацията необходимостта от образование става все по-остра. При това, образование многостранно, включващо езикови познания, способност за боравене с информация, технически умения. Животът ни става все по-динамичен, свързан с много хора и зависим от съвременните технологии. Затова и най-големите мързеливци вече ще са принудени да изкарат поне курс по компютърни приложения и да усвоят един чужд език.

А от гледна точка на човешката природа, учението е естествена потребност. Всеизвестна е любознателността ни, особено силно проявена в детска възраст. Човекът има потенциал, който търси да се разгърне чрез натрупване и осмисляне на знания. Затова стремейт към учение не може да се обясни само с прагматични подбуди – той е присъщ на нашето естество и затова е непреодолим. Обяснението защо сме такива намираме в Бит. 1:26-28: според Божия замисъл, ние сме създадени да се учим. Човекът е сътворен по Божия образ и е натоварен с отговорност за цялото творение: да го овладява и стопанисва. Божият образ в нас означава разумна природа, която не се грижи само за собственото си оцеляване, но е способна да изучава и опознава околния свят, другите човеци и сама себе си. Изначалната Божия заповед да „населим“ и „обладеем“ земята, предполага активно използване на разумната ни природа. Как можем да населим планетата, без да я познаваме? Как можем да овладеем природата, без да вникнем в нейните закони и без да конструираме помощни средства (уреди, инструменти)? Така християнството дава одобрителна санкция не само на развиването на ума и натрупването на знания, но и на технологичния процес. И никак не е случайно, че този прогрес е започнал от християнска Европа и особено се е ускорил след Реформацията. Бог е предвидил по-сетнешното развитие на цивилизацията и е заложил в нас възможности, които тепърва трябва да развиваме. Трябва да сме Му благодарни, че живеем в епоха на научен напредък, и да положим всяко старание, за да бъдем в умственото си развитие на нивото на своето време.

Само че човек не може да стигне далеч в образованието си без помощта на учебни институции. Днес те са утвърдени в образователна система, ала извървеният път дотук не е бил никак малък – той е резултат от оплодотелното влияние на юдео-християнската традиция върху гръко-римското наследство на Европа. Старозаветният Израил е живеел в свят, в който образованието

е било по-скоро лукс за богати властници, отколкото държавна политика. Още от създаването на Своя народ Бог полага основите на по-демократично и достъпно образование; разбира се, насочено към изучаване на Неговия закон, включващ не само религиозни наредби, но и даващ мъдрост за всички сфери на живота. Първите учебни институции в еврейската история са пророческите школи, наричани „дружини пророци“ (I Цар. 10:5,10) или общности на „пророческите ученици“ (III Цар. 20:35, IV Цар. 2:3, 4:1, 6:1, 9:1). Под ръководството на пророка учениците усвояват най-напред четмо и писмо, за да се посветят после на изучаване на Тората. След Вавилонския плен обучението става по-организирано: появяват се книжниците (Ездра), които създават първите библиотеки, първите компилации на книги (сборници, алманаси) и организират първите публични четения на Писанията (Ездра 7:6,10, Неем. 8:1,2). По време на земния живот на Господ Исус вече са възникнали цели равински школи с подбор и приемственост на преподавателите, с учебен план и с прием на ученици. Сред книжниците изпъкват и такива значителни фигури на първата Църква като Никодим и Савел от Тарс, станал впоследствие Христов апостол. В трудните векове на ранното Средновековие на Запад, когато върху руините на Римската империя се съграждат съвсем нови, варварски държави, християнството изиграва ключова роля за просвещението и образованието – първоначално чрез манастирите, а сетне при основаването и развитието на първите университети. Божията хора в различни епохи са дали голям принос за изграждането на учебни институции, променили света и залегнали в основата на европейската цивилизация. Затова ние, вярващите, трябва да бъдем хора на разума, будители, които ценят високо просветата.

Придобиването на истинско образование е невъзможно без сила на характера. Ако учението като залогби и процес е Божий замисъл, то за постигането на целта му (образование на личността) е необходимо да подражаваме на Господ Исус. Първото, в което един учещ се може да вземе пример от Христос и апостолите Му, е да си създаде навици и дисциплина за учене. Някога самото споменаване на християнството веднага е събуждало асоциации за „дисциплина“ (Дори една от английските думи за

„ученик“ е *disciple*.) Най-важните навици по отношение на образованието са свързани с използването и разпределението на времето. Някои издържат да работят дълго време без почивка, други се нуждаят от по-чести, макар и кратки паузи. Всеки трябва да прецени за себе си и да планира нужното време да се образова. Защото времето е най-нетрайното ни богатство; апостолският съвет е: „Изкупвайте благовремието“ (Ефес. 5:18). Личната дисциплина на образоващия се християнин се състои и в постоянно определяне на приоритета. Приоритетите, които имаме, може да са няколко и да се променят, но във всеки момент трябва да знаем кой е основният ни приоритет и да посвещаваме най-много сили на него.

Света Мария - църквата на университета в Кеймбридж, Англия
(източник: www.sacred-destinations.com)

Образоващият се човек трябва да се стреми и към систематичност. Той търси взаимовръзката между нещата, които научава, за да ги вплете в цялостна картина на света. Някои погрешно смятат, че най-добрият специалист е онзи, който знае всичко в своята област. Същност, добре образованият човек изгражда и следва определена система, в която вижда нещата и подрежда новите знания. Затова, когато среща непознат факт или си припомня нещо забравено, той знае къде да го постави. Целта е да си изграждаме определен светоглед. Бог е Бог на реда и желае Неговите чада също да са подредени и да имат цялостен поглед върху света, в който живеят.

Най-сетне, християнският характер при обучението се проявява и в

разгръщането на творческо мислене. Бог е Творец и затова Неговият образ и подобие, човекът, е създаден да мисли творчески и да прилага творчески своите знания. В този смисъл всяка професия може и трябва да бъде творческа. Само Бог твори *ex nihilo* (от нищо); ние винаги творим нещо по аналогия, според видяното. Творчеството у човека означава да влагаш душа и сърце в работата си и да правиш всяко нещо неавтоматично, с тръпката сякаш го правиш за пръв път, като отчиташ условията и предназначението.

Работата на Христос с Неговите апостоли е образец за съчетаване на учението с изграждането на силен характер. Дванадесетте посещават синагогата и Храма, слушат поученията на Исус и Му задават въпроси (като метод на учение). Същевременно те прекарват дните си със своя Учител и Му подражават във всичко, за да усвоят наученото. Той им дава пример за дисциплина: отделя особено време за молитва и за беседване с учениците; планира бъдещата Си дейност (изпраща пред Себе Си 12-те, после 70-те); поставя практически задачи; превежда учениците през ситуации, които изискват творчески решения. Нека помислим какво щяха да постигнат апостолите по-нататък без това божествено образование. Щяха ли да знаят как да се молят, да се молят усърдно и в молитва да проумяват Божията воля? Щяха ли да имат виждането да изпращат мисионери? Щяха ли да бъдат така всеотдайни и готови на всичко, без Христовия нагледен пример? Изграждането на техния характер не е позволило знанията им да бъдат кухи и обучението – напразно.

Това трябва да постигнем и ние в нашето образование: в училище, на студентската банка, на работното място или в църквата. Христос дава пример и на нас, дава ни и Своята благодат, за да можем – като се учим – да се уподобяваме на Него. Истинското образование не идва от само себе си, след известен брой години в гимназията и университета, с получаването на диплома. Учебните институции не могат да го гарантират, защото то е наша отговорност и резултат от цялостното ни духовно развитие. Образованият човек е изградена личност със свои принципи и характер; със знания, вплетени в осмислен светоглед; с лична дисциплина и с творчески подход към проблемите. Винаги продължаващ да се учи, включително от грешките си, и способен да научи и други (II Тим. 2:2). Да станем такива хора е изначалният и християнски смисъл на образованието. А с такива граждани Европа може да очаква едно добро бъдеще.

ЙОАН ЗЛАТОУСТ ПЪТУВА КЪМ СВОЯТА СМЪРТ

от Тодор ВЕЛЧЕВ

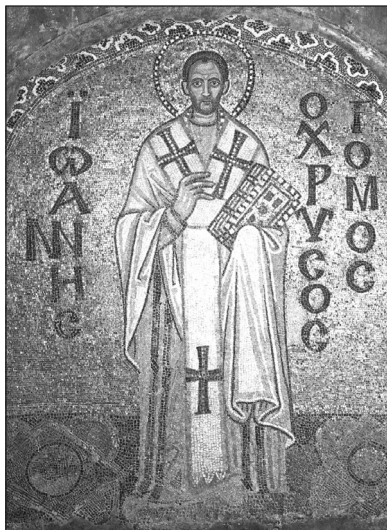
Следва от 1 стр.

влияние. Към мястото на неговото заточение се стичат хора, желаещи да слушат Божията слова от устата му. За него се застъпват пред императора уважавани църковни водачи, сред които и папа Инокентий I. Случват се събития, които са изтълкувани като знамения за Божия гняв, насочен срещу несправедливите му обвинители: императрица Евдоксия умира, а в Константинопол стават няколко земетресения и градушка унищожава цялата реколта в околността. В града започва да се говори, че прокуденият патриарх скоро ще бъде върнат.

Затова противниците на Йоан предприемат решителен ход. Макар че патриархът е вече стар и немошен, с разклатено здраве от годините на суров монашески живот и на борби,

те издействат изпращането му още по-далеч: в черноморското градче Питиунд, на границата с Грузия. На придружаващите го стражи е обещана награда. Размерът ѝ зависи от скоростта на придвижване. У войниците няма капка съмнение, че целта е Йоан да умре от изтощение по пътя.

Затова те са неумолими към него. Въпреки че старецът се олюлява, конвойт не спира. Ходенето се превръща в изтезание за Йоан. Недалеч от селцето Комани в провинция Понт, той е с напълно

Изображение: Св. Йоан Златоуст, от църквата „Св. София“ в Истанбул
(Източник: Wikipedia)

изчерпани сили. Суровите сърца на войните трепват. Позволяват му да пренощува в една църква, наречена на мъченика Василиск. Това е последната нощ в живота на Йоан.

Църковно предание твърди, че Василиск се явил в съня (или във видение) на Йоан и го уверил: „Бъди твърд, братко мой Йоане, утре ще бъдем заедно“. На сутринта заточеникът моли войниците да се поклонят на Бога в църквата. Първоначално те отказват и пътуването продължава. Но само

след няколко километра става ясно, че Йоан умира. Докарват го обратно в църквата. Той ги моли да се облече в бели църковни одежди, а старите си дрехи раздава на придружителите си. След това започва да служи литургия заедно с няколко монаси. Гласът му все повече отслабва. Накрая се свлича на земята. Хората, които протягат ръце, за да го изправят, чуват последните му думи: „Слава на Бога за всичко. Амин.“ Това се случва преди 1610 години, на 14 септември 407 година.

Скоро след смъртта си Йоан получава прозвището „Златоуст“. То го увековечава като един от най-красноречивите и убедителни проповедници в християнската история. Тридесет и една години по-късно останките му се пренесени обратно в Константинопол, града на неговото трудно, но благословено служение като епископ. Положени са с почести в църквата „Св. Апостоли“.

Вик срещу страха

от **Димитър БОНХЬОФЕР**
превод **п-р Владимир ТОДОРОВ**

„И когато влезе в една ладия, учениците Му влязоха след Него. И, ето, в езерото се надигна голямо вълнение, толкова силно, че вълните заливаха лодката; а Той спеше. Тогава се приближиха, събудиха Го и казаха: Господи, спаси ни! Загиваме! А Той им отвърна: Защо сте страхливи, маловерци? Тогава стана, смъмри ветровете и вълните и настана голяма тишина. А хората се чудеха и казваха: Какъв е Този, че и ветровете, и вълните Му се покоряват?“

Матей 8:23-27

Библията, Евангелието, Христос, Църквата, Вярата – всички те са бойният вик срещу страха. Страхът – това е най-големият враг. Страхът, заседнал в човешкото сърце, го издълбава отвътре, докато изведнъж рухне без съпротива. Той тайно прегризва всички връзки, свързващи човека с Бога, а и с другите хора. И когато човек в притеснението си иска да се опре на тях, тогава те се разкъсват, и той, безпомощен, потъва вътре в себе си под присмеха на ада. И тогава страхът му се подхилва открито и казва: „Сега ние двамата сме сами, аз и ти, сега ще ти покажа истинското си лице“. Онзи, на когото страхът е показал истинското си лице, който е изпаднал в зловеща самота – страхът преди важни решения; страхът от сериозни изпитания на съдбата; страхът от заболяване; страхът от порок, срещу който не можеш да се съпротивляваш, който те заробва; страхът от срам; страхът от други хора; страхът от смъртта – този човек знае, че страхът е само една ларва на злото, в която богът на този враждебен свят протяга ръце към него. Нищо не може да накара човека да почувства силата на тези противни на Бога сили така, както тази самота, тази безпомощност, тази мъгла, която е обхванала всичко. Виждали ли сте някога човек, който е обхванат от страх? Ужасяващо състояние при детето, ужасяващо и при възрастния: животинско треперене, умоляващо за защита. Не прилича на Божие творение, така изглежда поробеното, унищожено и болно създание.

Но човек не трябва да се страхува! Това е разликата между човека и всяко друго същество, той може в безнадеждност, неяснота и вина да вижда надежда. Някой ще попита: „Откъде знаеш това?“. И тогава ще назовем името на Този, пред Когото злото трепери, от Когото страхът и безпокойство се страхуват, името на Този, Който сам преодоля страха и в triumфален поход го поведе и прикова на кръста, името, превърнало се в победен вик на изкупеното от страха човечество – Исус Христос, Разпнатия и Живия.

СТРАХЪТ Е В ЛОДКАТА

Лодката преминава през вълните. Това е трудна борба. Вятърът е бурен. Лодката е малка, играчка на вълните, небето е черно, силите свършват. Тогава страхът хваща първия... Кой? Какво? Той сам не знае. На борда е дошъл някой, който преди това не

е бил вътре. Сега той се приближава близо до човека и поставя студени ръце върху неговите ръце, ръцете, държащи греблото. Тогава чове-

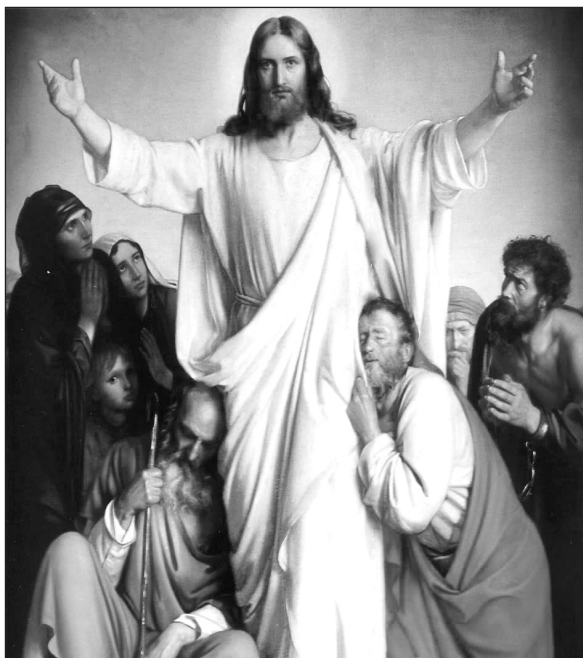
кът се чувства слаб, мускулите му са като парализирани, силите му го изоставят и сега вече непознатият протяга ръце към сърцето му, към мозъка му и го омагьосва със странни образи – той вижда семейството и деца си. Какво ще стане с тях, когато той вече не е между живите? Изведнъж човекът се чувства, като да се е върнал на място, където вече веднъж злото го е водило, където дълго му е робувал, той вижда лицата на другарите си, с които е служил на злото, вижда лицето на съседа, когото вчера е наранил със зла дума. Изведнъж той не вижда и не чува нищо, той не може да гребе повече, една вълна го грабва и в последен вик за помощ, той изкрещява: „Кой си ти, чужденце, какво правиш в нашата лодка?“. И онзи отговаря: „Аз съм страхът!“. Сега този вик достига до всички в лодката: „Страхът е на лодката!“. Тогава всички ръце се отпускат и парализират. Всяка надежда ги е напуснала. Изведнъж, сякаш всички небеса се отварят и като че ли небесни войнства запяват виковете на победа: „Христос е в лодката, Христос е в лодката!“. И още докато думите не са изречени, страхът бяга, вълните се отдръпват, езерото утихва, а лодката се намира в тихи води. Христос е в лодката.

НА ПЪТ БЕЗ ВЯРА

Не сме ли били и ние на това пътуване, и не е ли бил викът „Христос е в лодката“ и нашето спасение? И не сме ли и дори и сега – странно, но факт – отново на път, по който пътуваме без вяра, без надежда, потиснати, обвързани, парализирани от страх, паднали духом, без радост,

не усещаме ли тежест в крайниците – всеки знае през какво е преминал? Може би, даже вероятно, вече дори не знаем какво точно се е случило с нас, дотолкова сме свикнали с това състояние, че го приемаме за нормално. Най-лошото е, че вече дори не искаме да се избавим от него. Това е последната победа на страха над нас, това че се страхуваме да избягаме от него, че сами се поробваме под неговата власт. Страхът ни е побе-

дил и се появява в живота ни в различни си форми. Някои са станали нечувствителни и огорчени и живеят ден за ден. Други толкова се страхуват, че изливат своя страх пред всеки човек в безкрайно хленчене. Трети мислят, че могат да скрият страха си зад гръмки думи и смели фантазии, и други подобни, ако ги изкрещят достатъчно силно. И успяват, или поне за известно време. Знаещият разпознава в тези звуци отново и отново силата на страха. Кой би дръзнал да се присмее, като че ли това

не се отнася за него? Защото няма нито един човек, който да не разбира защо човечеството в днешния свят се страхува.

ХРИСТОС Е В ЛОДКАТА

Но днес, в този свят на страха, има едно място със странната и неразбираема за света задача отново и отново да казва на хората: „Страхът е преодолян, не се страхувайте; в света имате страх, но бъдете смели, защото Аз победих света! О, маловерци,

защо сте страхливи? Христос е в лодката!“. Трябва да разберем разочарованието и голямата любов на Исус Христос към учениците, изразени в тези думи. „Не знаете ли, че сте в Божията ръка, че където съм Аз, там е и Бог? Защо се страхувате? Бъдете смели, силни, твърди, мъжествени, сигурни; не треперете, не увесвайте главите си, не се оплаквайте. Аз съм в лодката.“ Чуйте Го, вярвайте Му!

Сега знаем със сигурност, че нещо в нашия живот трябва да се промени. Вече чувстваме колко дребнав, беден, колко малък, колко късоглед е животът ни. Виждаме собствените си тревоги и трудности и не виждаме тези на другите хора, които са хиляди пъти по-големи от нашите. Нашите проблеми ни се струват толкова огромни и безкрайно важни, че сме станали безчувствени за всичко друго. Това ни е причинил страхът. Сега чувстваме, че не можем повече да издържаме в този затвор, задушаваме се. Когато осъзнаем всичко това, в нас намира един вик: Само едно ни липсва; това е вярата, че Всемогъщият Бог е нашият Отец и нашият Господ; че пред Него най-големите ни притеснения са като притесненията на малките деца в очите на техните родители; че Той може да промени всичко само в един миг; че те са лесни за Него и нищо не е трудно; че за Него хиляда години са като един ден; че мислите Му са по-високи от нашите мисли; че Той, въпреки всичко, е при нас. Нека да извикаме: „О, маловерци, защо се страхувате? Сред бурята, Христос е в лодката! Махни се, страх! Ела, Господи Исусе, мой силен помощник и Спасител!“

НИЕ ТРЯБВА ДА СЕ СРАМУВАМЕ

Вярно е обаче и другото: Когато Христос е в лодката, тогава веднага идва и бурята, тогава светът напада с всички зли сили, иска да Го унищожи, Него и учениците Му, бунтува се срещу Него, мрази Го. Християните трябва да знаят това. На никой човек не се е налагало да премине през толкова много безпокойство и страх, както на християнина. Но това не трябва да ни изненадва, защото Христос е разпънат на кръст и който не се е съразпнал с Него, не може да оживее. Така че той ще страда с Христос, но и винаги ще гледа към Този, който е с него в лодката и е готов да стане, когато морето го заплашва, за да го направи тихо и спокойно.

Понякога ни се струва, че всичко това е прекалено хубаво, за да е истина, струва ни се, че Христос вече не върши такива чудеса. Понякога Той е толкова странно скрит, че ние често си мислим, че вече не е тук. Скъпи братя, какво знаем за това, което Христос може и иска да направи за нас днес, щом можем да Го разберем едва когато извикаме към Него: „Господи, спаси ни, загиваме!“? Със сигурност страхът ни пречи да направим това, но има и вяра в страха, вяра, която знае кое е единственото място, откъдето може да дойде помощта. „Няма чудеса“, казваме ние! Но какво знаем ти и аз за това? Ние ще трябва да се срамуваме, когато един ден Бог ни покаже Своите пътища! „А хората се чудеха и казваха...“ Добре разбираме чудешите се: Какъв е този Човек, от Когото страхът бяга, който лишава страха от силата му? И тогава падаме на колена, молим Му се, сочим към Него, Човекът, пълен с чудеса, и казваме: Това е Бог!

РЕФОРМАЦИЯТА И УЧЕНИЕТО ЗА ОПРАВДАНИЕТО ВЯРА И ЖИВОТ СПОРЕД НЯКОИ ВОДАЧИ НА ДВИЖЕНИЕТО ЗА РАДИКАЛНА РЕФОРМАЦИЯ

През 1517 г. Мартин Лутер издига върховния авторитет на Божието слово – *Sola Scriptura*. С това Реформацията насърчава всеки християнин да изследва Писанието, да изгражда убежденията на вярата си по съвест, не без помощта на своите духовни наставници, но и с правото да бъде техен коректив. Това естествено довежда до възникването на няколко реформационни течения.

Едно от тези течения е известно като Радикална реформация. Общ признак на общностите, които се вписват в нея, е стремежът да се доведе докрай приложението на реформаторското учение. Всички ранни реформатори учат, че спасението и оправданието са само чрез вяра по Божия благодат. Но на тази основа някои от тях правят извода, че кръщението трябва да се прилага само с изповед на лична вяра. Те настояват, че християнин е този, който е преминал през опитността на новороденото, приел е от Бога прощение на греховете си и свидетелства за това с водно кръщение; че кръщението, което е прието в несъзнателна детска възраст, е невалидно и ако вярващият е бил кръстен от своите родители по този начин, той трябва да се кръсти съзнателно отново. Това разбиране добива известност като анабаптизъм.

Някои от водачите на анабаптизма първоначално са били ревностни сътрудници или приятели на „бащите“ на Реформацията – Лутер, Цвингли, Калвин, и са запазили основните положения на реформаторското учение.

Конрад Гребел

Конрад Гребел (род. 1498 г.) участва заедно с Цвингли в диспутите през 1523 г., които убеждават градската управа да отмени католическата меса, но в последствие между двамата се очертават значителни противоречия. Гребел обвинява Цвингли, че не е достатъчно твърд в прилагането на взетото решение и търпи тези, които все още служат според старата традиция. Основното различие, което противопоставя Гребел на Цвингли, е разбирането за детското кръщение. В резултат на това малка група около Гребел организира нелегални богослужения в дома на **Феликс Манц**. Членовете на групата приемат повторно водно кръщение един от друг със съзнанието, че от тук нататък ще трябва да живеят изолирани от обществото, което за тях представлява светът извън истинската Църква.

Балтазар Хюбмайер възприема малко по-късно позициите на анабаптизма. Този нов елемент във възгледите му е свързан с пребиваване в селището Валдсхут (по това време на австрийска територия) и сближаването му с **Вилхелм Ройблин**. Там през април 1525 г. Ройблин прекръщава Хюбмайер и 60 други последователи на новото учение. В последствие Хюбмайер дава богословските насоки за развитие на ново църковно общество, чрез които прави

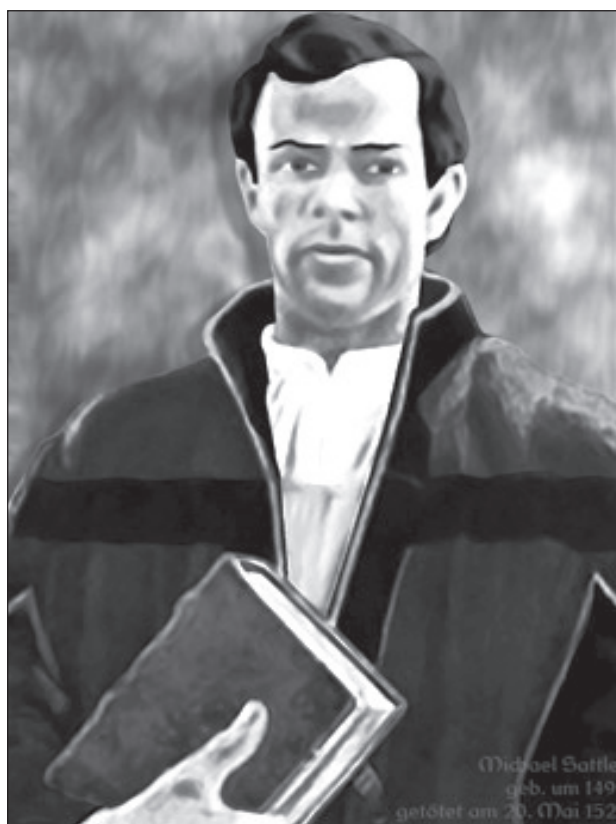
Балтазар Хюбмайер

своеобразен синтез на Цвинглианската реформа, анабаптисткото учение и специфични форми на комунален живот по образеца на раннохристиянската църква в Ерусалим. Валдсхут става за известно време „анабаптистки“ град, където общинските власти налагат кръщението да се извършва само след лична изповед на вяра.

Анабаптистите не се съгласяват с разграничаването на понятията за видимата и невидимата Църква. Докато Лутер, Цвингли и Калвин приемат, че видимата Църква трябва да обхваща целия „християнски народ“ и че в нея е възможно да има и неновородени хора, то анабаптистите, напротив, считат, че истинската Църква винаги е в позиция на малцинство и съставена от истински християни, с лична духовна опитност на покаяние и лична изповед на вяра.

Като първа систематизирана декларация на вяра, редактирана от анабаптистки позиции, се счита Шлайтхаймската изповед на вяра¹, съставена на среща на видни представители на това течение в Шлайтхайм през 1527 г. под председателството на **Михаел Затлер**². В нея категорично се заявява, че водното кръщение се дава само на съзнателно покаяли се вярващи, приемащи Христовата жертва лично за своите грехове. Деца не се допускат до кръщение (за разлика от схващанията на Лутер, Цвингли и Калвин).

Относно Господнята трапеза се поставя изискване в нея да участват само членове на Църквата по

Михаел Затлер

от н-р **Данаил ИГНАТОВ**

лично убеждение (такова е и становището на Жан Калвин). Причастието е тайнство, в което тялото и кръвта на Христос не присъстват реално (такова е и становището на Улрих Цвингли).

Голямо внимание се обръща на личната отговорност на вярващия да следва пътя на праведност. За това той трябва да се отдели от всякакви дейности в света, които са в противоречие с Божиите заповеди. Този, който се отклони или падне в този път, трябва да бъде изобличен до два пъти при запазване на тайната. При трето нарушение неговият грях се излага публично в събранието на вярващите и нарушителят трябва да бъде дисциплиниран с отлъчване от Църквата.

Независимо че светската власт се приема за установена от Бога, за „въвеждане на ред и за наказване на злите“, тя съществува „извън Христовите съвършенства“ и затова не приляга на вярващия да приема длъжности в нея. На злото трябва да се оказва съпротива, но без оръжие.

Паралелно с развитието на Реформираната църква в Нидерландия, в общото движение за обновление

Мено Симонс

на Църквата се включва нарастващият брой на привържениците на анабаптистките идеи. Дейността на **Мено Симонс** (1496–1561) има съществена роля за укрепване на авторитета на това движение. На възраст около 40 години той напуска службата си като католически свещеник и създава духовна общност, наречена „братята“.

Основната идея на Мено е, противно на схващанията на водачите на големите реформационни църкви, че Църквата трябва да бъде напълно отделена от държавата. Както и швейцарските анабаптисти, Мено Симонс настоява, че истинската Църква е малцинствена в света. Църквите, които претендират, че са национални, или се обвързват с политическата власт, са част от света, чийто „дух, доктрина, тайнства, богослужения и начин на действие са коренно различни от Христовия Дух и са нищо друго освен нов Содом, Египет и Вавилон“.

Църквата се изгражда „не от всеобщо народно одобрение на една или друга доктрина“, а от хора с лично обръщение и покаяние, което се обявява с кръщение. Тази негова позиция повлиява за развитието на разбиранията на английските пуритани сепаратисти, част от които стават баптисти и създават баптистки църкви. В учението и практиката на менонитите, освен ударението върху личната опитност на покаяние и вяра, се отделя и голямо внимание на личното благочестие, съгласно насоките, дадени в Проповедта на планината от Господ Исус.

¹ Игнатов, Д. *Анабаптизмът в Швейцария. Бележки за Реформацията* // Зорница, 2012, 6 бр.

² Велчев, Т. *Радикалният Михаел Затлер и мъченическата му смърт* // Зорница, 2017, 5 бр.

от Виктория ГЕОРГИЕВА

Новия завет в рамките на три години), Константин Фотинов, учител от Габрово Христофур Костович, Сичан Николов, П. Р. Славейков, Албърт Лонг, Елиас Ригс. Освен за постигането на религиозна свобода, разпространяването от Дружеството книги дават основата на изграждането и утвърждаването на новобългарския книжовен език.

Представителите на БЧБД основават исканията си за създаване на условия за осъществяване на свободна търговия на Библии на територията на империята предимно на Хатихумаюна от 1856 г. – султански ферман, осигуряващ равни граждански права на християни и мюсюлмани в границите на империята. Според думите на д-р Томсън през 1865 г. основната дискусия между Дружеството и турските власти все още се отнася до разрешението за продажба на Библии и книги с християнска тематика на територията на империята. Въпреки че книгоразпространението в това време се случва изцяло с разрешението на турско-то правителство, някои управители на местно ниво възпират дейността на книжарите, като някои гонят, а други арестуват. Особено активни в това отношение са управниците в Силистра – книжари от Дружеството са задържани, а по-късно изгонени от местните власти през 1862 и 1864 г. За случая от 1864 г. е публикуван кратък разказ в годишния доклад на БЧБД. Арестуваният тогава Кшоса е

книжар от полски произход, работещ предимно в североизточните български земи. За него д-р Томсън пише:

Искам да информирам комитета (на БЧБД), че в Силистра г-н Кшоса беше арестуван по заповед на градоначалника и принуден, след няколкодневно затваряне, да се качи на австрийски параход за Русчук, като вземе всичките си книги със себе си. Заповядано му е никога повече да не се опитва да продава Библии в този пашалък. Това отвратително отношение е непълно непроситимо поради факта, че г-н Кшоса е имал редовен паспорт и пропуск, и всяка книга, която е притежавал, е носела печата на местните власти в гр. Варна. [...] Заповедта на градоначалника е била изпълнена по такъв груб начин, че здравето на Кшоса е пострадало зле от острия студ, глад и измръзване. Били необходими няколко седмици за да се възстанови. Дали градоначалникът на Силистра е същият, който през 1862 г. се отнесе по същия начин към друг от служителите на Библейското Общество, не можем за сега да потвърдим.²

Разнообразните препятствия не свършват дотук. Няколко години по-късно през 1871 г. властите в Осман-базар припознават Кшоса като шпионин, поради което е той задържан и пътуването му е забавено. Година по-късно друг служител на дружеството, Мартин Херингер, е враждебно посрещнат в Берковица и заплашен да не се връща, след което е изгонен от стаята си в гостоприемницата в София. Гостилничарят отказва да приема наематели, които не консумират алкохол. През 1873 г. при посещение на Никопол книжарят М. Херболт е изгонен от града и замрян с камъни.

Премеждията в работата на пътуващите книжари невинаги са породени от междучелностни отношения. Заради суровите условия при пътуванията си много от книготърговците

често страдат от здравословни проблеми. В други случаи биват възпрепятствани от природните условия. В доклада на Дружеството от 1874 г. е публикуван лаконичен разказ за премеждията на Херингер – при прекосяването на бурна река течението едва не отнася коня му, натоварен с книги и провизии.

Независимо от множеството пречки, с които се сблъскват книжарите при пътуванията из българските земи, ефективността на работа им не страда, дори напротив. Като пример за това в доклада си от 1874 г. д-р Томсън посочва Мартин Херингер – въпреки че се разболява от холера и е принуден да прекара месеци във възстановяване на сили-те си, при обиколките си през същата година успява да продаде 898 книги в западните български земи. За сравнение през същата година в централната част Херболт продава 688 екземпляра, Едингер осъществява 640 продажби на изток, а 147 бройки са продадени от Кшоса от депото в Русчук.

В последните десетилетия на XIX век все повече българи вземат участие в дейността на Дружеството, като всичките получават образование в Западна Европа. Сред тях е и Спас Райчев, за когото във в. „Евангелист“ са публикувани следните думи:

През 1891 г. Спас Райчев приема длъжността библейски книжар на Русенската църква, която той достойно и с усърдие през бури и гонение, нищета и неволи, е изпълнявал цели 32 години. [...] Почти преброял цяла България с тежката чанта на рамо, пеш по дъжд и слънце, ветър и бури, но пак твърдо стоял на своя пост. [...] Един път дядо Райчев се завръща вкъщи след дълго отсъствие. Бил по обиколка. Неговата любезна другарка, сестра Еленка, негова достойна съпътница в живота, го моли да се установи на едно място и да работи както другите му колеги. А той тъжно я поглежда и проговаря: „Ех, Елено, Елено. Я погледни Ботев, Левски, Караджата, Раковски, на кого са служили и как са работили, а аз... аз съм Царски вестител, Божията воля върши и Неговото слово разнасям. Защо ме спираш! И баба Елена капитулира пред тоя волен дух на своят другар. Не след много Спас пак заминал на някъде. [...] Особена важност той даваше на апостолската работа и пътуването по места, където не е проникнала още евангелската вест. „Много титулярни пастири и проповедници има-ме“, казваше той, „но апостоли – много малко са!“³

Виктория Георгиева е студент в последна година от обучението си по книгоиздаване.

Завършила е Националната художествена гимназия със специалност илюстрация.

Активно включена е в служение сред млади хора. Обича да чете, да пише, да пътува, да търси и открива приключения и вдъхновение.

Илюстрация: авторът.

¹ Попов, М., *Изпитвайте Писанията* // Евангелист, 1931, 10 бр., 4 с.

² *Шестдесет и четвърти доклад на БЧБД*, 1868, 146 с.

³ Райчев, Бл. *Пастир Спас Райчев* // Евангелист, 1926, 11 бр., 83-84 с.

Използвани източници:

1. British and Foreign Bible Society. *Reports of the British and Foreign Bible Society*. London. Printed for the Society by J. Tilling. 1805 – 1973

2. Сп. *Евангелист*. 11 бр. 1926 г.

3. Сп. *Евангелист*. 10 бр. 1931 г.

4. Опренов, Т. *Божията Слово и мисията на баптистката църква в България. Кратко историческо изложение* // Конференция на СЕБЦ. 2008.

УЧЕНИЧЕСТВО

от н-р Венцислав МИТЕВ

Ваканцията свърши. Пред нас е новата учебна година. Отново е време за учене. Подходящ момент за размишления върху една от най-важните теми в християнския живот – ученичеството. Ученичеството е процесът на израстване и придобиване на духовна зрялост. Това е пътят, който християнинът извървява с помощта на Светия Дух в стремежа си да се уподоби напълно на своя Господ и Спасител Исус Христос.

За мнозина, които наричат себе си християни, ученичеството е досадно, твърде тежко и прекалено скъпо, затова и те с лекота го отхвърлят. В църквите битова схващането, че можеш да си християнин и без да си ученик на Исус. Според доктрините на „удобното християнство“ това може и да е вярно, но не и според учението на Библията. В Новия завет „ученик“ се среща 269 пъти, а „християнин“ – три пъти, като двата термина са взаимнозаменяеми. В книгата Деяния на

апостолите четем: „Първо в Антиохия учениците се нарекоха християни“ (Деян. 11:26).

Да си християнин е равнозначно на това, да си ученик на Исус.

Какво означава да бъдеш ученик на Исус – да си редовен и съвестен посетител на богослужения, да си деен участник в църковния живот и служение, да четеш сравнително често от Библията, да се молиш? За да си ученик на Исус, е нужно повече от това. На първо място, за да бъдеш Христов ученик, трябва да имаш близка и лична връзка с Божия Син. Истинското библейско ученичество предполага също така да Го следваш – „Който не носи своя кръст и не върви след Мене, не може да бъде Мой ученик“ (Лк.14:27) и „Ако иска някой да дойде след Мене, нека се отрече от себе си, нека вдигне кръста си и нека Ме последва“ (Мт.16:24). Да следваме Исус не означава буквално да обует чифт сандали и да тръгнем из прашните улици на Палестина по стъпките на Учителя, а да следваме примера Му, учейки се от Него, подражавайки Му.

Следва на 7 стр.

ПРИНОСЪТ НА Д-Р ЛОНГ ЗА НЕЗАВИСИМОСТТА НА БЪЛГАРСКАТА ЦЪРКВА

В началото на борбата за църковна независимост Русия твърдо се противопоставя на отделянето от Константинополската патриаршия и съветва за мирно разрешение на конфликта. Въпреки официалната опозиция от Русия, възрожденските водачи на борбата за независима църква имат предвидливостта, енергията и куража да се борят. Няколко години по-късно Русия възприема истината за този спорен въпрос и с пристигането на граф Игнатиев в Цариград (1864), той започва да подпомага и взема страната на България.

Когато, в началото на своята мисия, Лонг и Притиман се установяват в Шумен, те се озовават в епицентъра на църковните борби в Северна България. Българите са напълно недоволни от църковната политика на гръцкия клир и се борят, за да издигнат свои собстве-

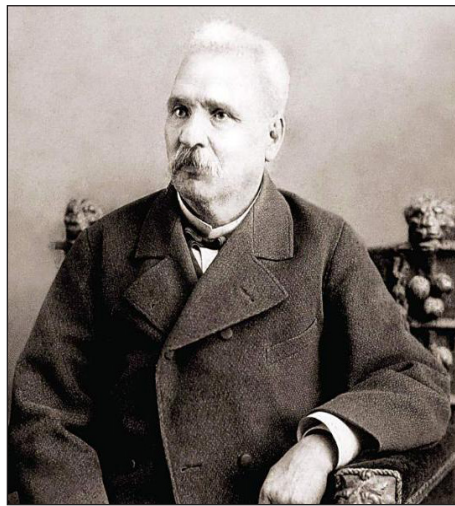
Д-р Лонг (източник: methodist.bg)

ни църковни водачи. Център на движението срещу Патриаршията е Търново. Ето защо Лонг, който е силен поддръжник на борбата за независима българска църква, се премества там. Преди това Лонг се сприятелява с водача на опозицията в Силистра – Райчо Блъсков, който, преследван от гръцкия клир,

търси убежище в Шумен¹. Контактът на Блъсков с мисионерите и Йозеф Майзнер става със знанието на Драган Цанков, издателя на в. „България“, свързан с опитите от 60-те години на XIX век за български съюз с католиците. В този вестник Цанков споменава за съществуващото приятелство между Блъсков, Лонг и Майзнер и посочва, че чешкият деец не само спасява Блъсков от гръцкия патриарх, но и му осигурява мирна обстановка, в която да разгърне своята литературна дейност. Сътрудниците от „България“ са българци, които са крайно възмутени от хитрата компромисна политика на Русия спрямо Патриаршията. Чрез вестника те изразяват своя протест за безнадеждността на всички българо-гръцки преговори и съглашения. Сред дейците, сътрудници на „България“ е и Блъсков. Според „Цариградски вестник“ той получава средства за тази си дейност от Алберт Лонг². Американските мисионери се интересуват от дейността на Блъсков най-вече по отношение на църковните борби. Те искат да дадат своя дял в осъществяването на амбициите на българите за тяхна независима църква, като подкрепят видни църковни водачи. От друга страна, както пише „Цариградски вестник“, американските мисионери се ангажират с това и превеждат стари църковни книги на съвременен български език. Те извършват това дело благодарение на д-р Лонг, който владее до съвършенство литературния български език³. Лонг, подкрепян от Майзнер в Шумен, обединява българските църковни дейци, които търсят помощ не само от католическия съюз, но също и от протестантите. Това спечелва на мисионера уважение и му дава влияние сред много представители на българските интелектуалци в Северна България.

Друг виден борец срещу Гръцката патриаршия и сътрудник на вестник „България“ е Петко Славейков. Там той публикува своя памфлет „И друго

прогласение от пусто горе тилилейско, или огледалото на г-н Бурмова“, който отразява неговата враждебност към руската политика в църковните битки. Той също бива подкрепян от д-р Лонг, след като мисионерът се премества в Търново със семейството си през септември 1859 г. Американските мисионери са притеснени от разпространението на католицизма сред видните

Петко Славейков (източник: Кмета.bg)

българи в Търново. След като Лонг се премества там, той смело се противопоставя на униатите и опитите за български съюз.

В писмото си до Притиман, публикувано в „Цариградски вестник“, д-р Лонг пише не само за гръцката, но и за турската тирания срещу българския народ. Той категорично заявява, че е дошъл при българите да им помогне в техните църковни борби, а също пише,

от н-р Владимир ЖЕЛЕЗОВ

(V част)

че Гръцката православна църква е в морален разпад и трябва да бъде преобразена. Посочва още, че българският народ е шест пъти по-голям от гръцкия, но е жестоко потискан от гръците, затова българите трябва да поемат сами контрола над тяхната църковна работа⁴. Мислите, записани във вестник „България“ относно протестантските мисионери и техните интереси в църковните борби, са твърде интересни. Според „България“ между гръците и протестантите има огромна бездна. Народите, които Лутер отделя от папската власт, не са толкова покварени като гръците. „България“ също предупреждава, като отпечатва призив от д-р Лонг, че ако българите не обърнат внимание на своята църковна борба, има вероятност да се превърнат в католици⁵.

Петко Славейков, заедно с друг сътрудник на вестник „България“, започва през 1864 г. да издава вестник „Гайда“ в Цариград. По-късно Славейков споделя това важно събитие от своя живот с Н. Михайловски, като информира своя приятел, че протестантите дават пари за вестника. Даването на средствата става, когато Лонг започва да публикува вестник „Зорница“ в Цариград. Така в. „Гайда“ не само е подкрепена от протестантите, но и продължава политиката на България в църковните борби.

Край на пета част.

¹ Блъсков, Илия. *Материал по историята на нашето възраждане. Шумен, 1907, с. 242.*

² *Нещо любопитно за Шумен. // Цариградски вестник, X, брой 474, 12.03.1860.*

³ *Пак там.*

⁴ *Писмо от английски мисионер в Търново до негов близък приятел във Варна. // Цариградски вестник, XIII, брой 36, 13.09.1862.*

⁵ *Вестник „България“, IV, брой 22, 10.09.1862.*

Когато си създадем идоли

от Цвете КУЛИЧЕВА

По времето на пророк Еремия Бог казва за израилтяните: „... обърнаха към Мене гръба си, а не лицето си; но пак по време на бедствието си ще кажат „стани ни избави“. Но къде са твоите богове, които си си направил? Нека те станат, ако могат да те избавят по време на бедствието ти...“ (Еремия 2:27б-28а). С други думи, Той им казва, че когато имат нужда от помощта Му, няма да ги чуе. Защо? – Защото са си създали идоли – „родители“ от дърво и камък (Ер. 2:27а). Затова им казва „нека те да ви помогнат“.

Напомня им още, че са царски синове, чада на Бога, но сами отхвърлят своя небесен Отец и се поставят в положение на роби и пленници (Ер 2:14). Посочва им, че сами са направили своя избор, и с болка споделя „Моите люде са разменили славата си срещу онова, от което няма полза“ (Ер 2:11). Бог сравнява техния избор със „спукани щерни“, т.е. каци без дъно, които не могат да утолят жаждата им, защото не задържат вода.

Всичко това е много показателно за нас. Да не допускаме, улигани в ежедневието си, в старанието си да посрещнем всекидневните си нужди, да оставим грижите и трудът ни да вземат превес в живота ни и да изместят връзката и упованието ни в Бога. Да не допускаме неусетно нещо друго да вземе по-важно място – защото всичко, което поставяме преди Бога, всъщност става идол и е пречка Бог „да чува“ нашите молитви.

Ние можем да станем роби или да направим идол разума, рационалността, емоциите си, небиблейския просперитет. Може да станем роби на религията или на

традиции и догми. Добре е да правим разлика между религия и вяра в Бога. Религията е спазване на обреди и правила и дори придобиване на знания за Бога, богословски тълкувания и обяснения. Тя е усилие на човека да стигне до Бога, за да има заслуга пред Него. Истинската християнска вяра е лично познаване на живия Бог и пъл-

но подчинение и посвещение на Него.

Религията ни дава познания, но само те не са достатъчни. Те имат значение тогава, когато станат част от нас и ги прилагаме в живота си. Те трябва да се живеят всекидневно. Затова трябва да пребъдваме, да имаме постоянна жива връзка с Бога, защото пребъждането поддържа нашия духовен живот.

КОГА БОГ НЕ ЧУВА МОЛИТВИ

Юдаизмът като религия е много добър пример. Евреите добре познаваха Стария завет. Те изучаваха Закона още от деца. Книжниците и фарисеите бяха специалисти в тази област, но бяха толкова подвластни на своите религиозни предания и догми, че не разпознаха истинския Бог в лицето на Исус, макар че за него имаше толкова пророчества. Те не само Го отхвърлиха, но и Го разпнаха.

Нашите догми днес също могат да ни заробят и отдалят от Христос, така че да нарушат връзката ни с Бога. Това ще бъде причина Той да не „чува“ нашите молитви и да каже като на евреите: „Къде са твоите богове? Нека те станат и те избавят“.

Християнството е лично познаване на Бога. Това означава да опознаем и най-вече да изпълняваме изискванията Му към нас. А те невинаги са удобни и приятни. Понякога ще трябва да направим жертви. Много пъти те са обратни на човешката представа за благоденствие и просперитет.

Много важно е да познаваме Исус Христос не само като учител, лечител, благодетел, но и като Господ, т.е. като господар, на когото да подчиним цялата своя същност. Да Му позволим Той да ръководи всяка наша стъпка, всички области на нашия живот. Иначе рискуваме да предизвикаме Бога да „не чува“ нашите молитви. Когато позволим различни, дори и добри дейности – хуманитарни, етични, морални, благотворителни и пр. да заемат централно място в живота ни, тогава има опасност те да изместят Исус. Тези дейности са важни, но само като резултат от действието на Исус в живота ни, и като подпомагачи Благовестието, а не като цел. Иначе се превръщат в „идоли“, които ще са пречка Бог „да чува“ молитвите ни.

ЗА ВАС, ЖЕНИ

Съмнение

от Цвeтe КУЛИЧЕВА

„Който се съмнява, прилича на морска вълна, която се тласка и блъска от ветровете“

(Яков 1:6)

Съмнение значи да не вярваш, да не приемаш нещо за пълна истина. Не го отхвърляш изцяло, уж вярваш в него, но не си напълно сигурен в истинността му. Нямах пълна увереност.

Съмнението е много лошо нещо в живота ни. То пречи на успеха и прогреса, на човешката инициативност. Ако човек се съмнява в успеха на дадена идея, сдружение или бизнес, най-често той се отказва да работи за него.

Съмнението пречи на взаимоотношенията между хората – как ще направим сдружение с някого, ако се съмняваме в неговата почтеност или способности?

Съмнението е много пагубно в семейството. То трови отношенията между съпрузите, между родители и деца, то убива радостта и мира в дома. Същото важи и за църквата.

Най-пагубно е съмнението за вярващите. Ако се съмняваме в Божието слово, ние няма да го изпълняваме. Тогава няма пълноценно да се доверим на Бога. Вярата ни няма да бъде пълноценна. Понякога ще вярваме на Бога и ще Му се

доверяваме, друг път, когато може би най-много трябва да му се доверим – ще се разколебаем. Затова ап. Яков пише: „Който се съмнява прилича на морски вълни, които се тласкат и блъскат от ветровете“ (Як. 1:6). С други думи, които се движат без посока – един път на една страна, друг път – на друга страна. Така тяхната сила и енергия не могат да се използват. Те се разпиляват напразно. Единствено когато се насочи в една посока, водата движи воденични камъни и турбини и така нейната сила и енергия са полезни. Същото е и с вярващия, който се съмнява. Той разпилява своята сила и енергия като морските вълни. Когато Йоан

Кръстител кръщава Исус в река Йордан, той вижда Св. Дух да слиза върху него като гълъб и чува Божиите думи: „Ти си Моят възлюбен син; в Тебе благоволих“ (Лк. 3:22). Но след време, въпреки ясното свидетелство на самия Бог, Йоан се съмнява и изпраща при Исус двама от Своите ученици, за да се уверят дали Той е изпратеният Месия.

Съмненията се пораждат от Сатана. Той е много хитър и знае, че не може да накара вярващите да отхвърлят Бога, но когато все съмнение в тях, те ще изгубят силата си, което е и неговата цел.

Как Сатана успява да изкуси Адам и Ева? Първо, той посажда у тях съмнение в Божието слово: „Наистина ли каза Бог да не ядете от какво да

било дърво в градината?“. След това оспорва Божиите думи, че ако ядат от плода на забраненото дърво, те ще умрат: „Няма да умрете. Бог знае, че като ядете от плода, ще ви се отворят очите и ще бъдете като Бога да познавате доброто и злото“. С други думи, „Бог не иска да станете като Него“. Така те се усъмняват в Божиите думи и съгрешават.

Съмнението е израз на слаба вяра. Докато Петър се доверява на Исус, той ходи по водата, но когато се усъмнява, започва да потъва, за което Исус го изобличава с думите „Маловецецо, защо се усъмни?“ (Мат. 14:31)

Исус иска да ни предпази от пагубното действие на съмнението, затова настоява че е важно да не се съмняваме, но да имаме пълно доверие на всяка Божия дума, на всяко Негово обещание и предупреждение. Да не се съмняваме в Неговата грижа към нас „Не търсете какво ще ядете или какво ще пиете и не се съмнявайте, защото това търсят народите на света, а вашия Отец знае, че се нуждаете от това“ (Лк. 12:29,30).

Лекарството против съмнението е да поискаме от Бога да ни излекува, като ни даде вяра. Така прави бащата на детето, хванато от бяс. Когато Исус му казва, че ако има вяра, Той ще излекува детето, бащата извиква: „Помогни на моето неверие“ (Мк. 9:24).

Съветът на Божието слово е: „Слабият във вярата приемайте, но не за да се препирате за съмненията му“ (Рим.14:1) и още: „Към едни, които са в съмнение, бъдете милостиви“ (Юда 22). С други думи, не ги отхвърляйте, но с любов и молитва им помогнете да преодолеят съмненията си.

Сатана няма да ни пощади. Той ще всява съмнение у всеки, но ние имаме обещанието на Исус, че Той няма да ни остави. Затова е добре в такива моменти и ние като този баща да викаме към Исуса: „Помогни на моето неверие“. Или както учениците на Исус да казваме „Прибави ни вяра“ (Лк. 17:5).

Като ученици на Исус нашият стремеж трябва да бъде не само да схванем християнството на интелектуално ниво, а и да се стремим да живеем като нашия Господ, моделирайки живота, постъпките и характера си според примера Му. Докато беше на земята, Божият Син ни показва как да живеем живот, който е угоден на Бога и Го прославя. Исус ни показва как да се покоряваме във всичко на небесния ни Баща, как да отделяме качествено време сред натовареното ежедневие, за да разговаряме с Него в молитва. Показва ни как да се отнасяме към хората, как да ги обичаме и да им служим със смирение и жертвоготовност. Как да се радваме с радващите се и да скърбим със скърбящите. Как да се молим за враговете си и да не подхранваме в себе си омраза и непростителност. Освен съвършен пример, който да следваме и да подражаваме, Исус ни остави и ясни критерии какъв трябва да бъде всеки Негов ученик.

„ТОГАВА ИСУС КАЗА НА ПОВЯРВАЛИТЕ В НЕГО ЮДЕИ: АКО ПРЕБЪД-ВАТЕ В МОЕТО УЧЕНИЕ, НАИСТИНА СТЕ МОИ УЧЕНИЦИ“

Йоан 8:31

Тук Исус казва, че не е Негов ученик този, който просто чете Библията механично, нито този, който само я изучава. А е този, който прилага

„НОВА ЗАПОВЕД ВИ ДАВАМ, ДА СЕ ОБИЧАТЕ ЕДИН ДРУГ, КАКТО АЗ ВИ ВЪЗЛЮБИХ, ТАКА И ВИЕ ДА СЕ ОБИЧАТЕ ЕДИН ДРУГ. ПО ТОВА ШЕ ПОЗНАЯТ ВСИЧКИ, ЧЕ СТЕ МОИ УЧЕНИЦИ, АКО ИМАТЕ ЛЮБОВ ПОМЕЖДУ СИ“

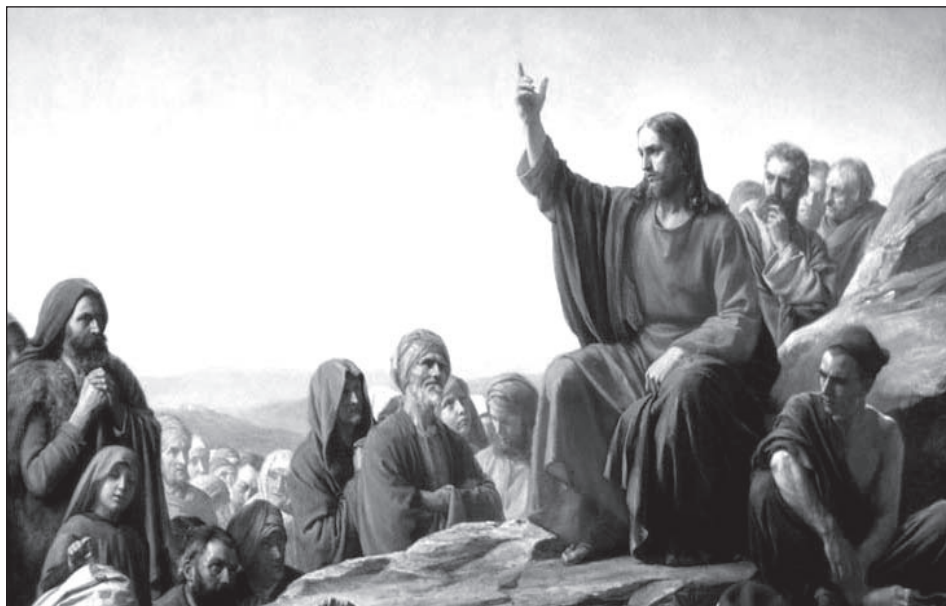
Йоан 13:34-35

наученото и живее според Словото.

Христов ученик е този, който е повярвал и приел любовта на Исус. След това на свой ред се стреми да се научи да обича по начина, по който е бил възлюбен от своя Спасител. Не можем да се наречем ученици на Исус, докато в себе си таим

УЧЕНИЧЕСТВО

от п-р Венцислав МУТЕВ

огорчение, омраза, ненавист, озлобление, непростителност, високомерие към тези, които нашият Господ обича с безгранична любов.

„В ТОВА СЕ ПРОСЛАВЯ МОЯТ ОТЕЦ, ДА ПРИНАСЯТЕ МНОГО ПЛОД; И ТАКА ШЕ БЪДЕТЕ МОИ УЧЕНИЦИ“

Йоан 15:8

Следва от 5 стр.

Исус казва, че Неговите ученици принасят „много плод“, като има предвид, че истинското ученичество не се изчерпва със спорадични добри дела и временни проблясъци, а с целеструен начин на живот, който прославя Бога. Ако в действителност искаме да бъдем ученици на Исус, нашият стремеж трябва да бъде, да живеем по примера на Христос, така че Божието име да бъде прославено чрез нас.

Драги читателю, позволи ми да те попитам накрая:

ТИ УЧЕНИК ЛИ СИ НА ИСУС?

Въпросът не е дали си член на някоя църковна общност, дали си кръстен, дали помагаш в някое служение, дали си си залепил рибка на задния капак на автомобила, а дали поддържаши и развиваши близка и лична връзка с Исус като Твой Господ и Спасител, дали си се посветил да подражаваши на Него, дали прилагаши в ежедневието си учението Му, така че Бог да бъде прославен чрез теб.

Да бъдеш ученик на Исус, да следваш примера Му, да растеш в духовна зрялост и да придобиеш характера Му, не е лесно, не става автоматично и не е достатъчно просто да имаш добро желание. Нужни са посветеност, усърдие, постоянство и покорство. В процеса на ученичество обаче аз и ти не сме сами, имаме сигурен и надежден помощник в лицето на Божия Дух, който живее и работи в нас.

Ако все още не си поел по пътя на ученичеството, защо да не започнеш сега? Започни там, където си. Реши и се посвети чрез силата на Светия Дух да бъдеш ученик на Исус. Ако го направиш, ти няма да бъдеш вече същият и светът около теб никога няма да е същият.

В ТЪРСЕНЕ НА КОНСЕНСУС

Гаспаро Контарини и богословските преговори в Регенсбург, 1541 г.

от Радостин МАРЧЕВ

Гаспаро Контарини е роден през 1483 г. в знатно венецианско семейство и получава добро образование в университета в Падуа. След това започва кариера като дипломат и през 1521 г. е представител на Венеция на Събора във

Срещата в Регенсбург представлява разговор, търсещ постигане на богословско съгласие между двете страни. Император Карл V, който е нейният инициатор, има интерес да бъде постигнат успех поради заплахата от едновременно войнa с Франция и турците. Изправен пред възможността да воюва едновременно на два фронта, той се нуждае от вътрешно единство на териториите, които управлява.

Две събития дават надежда, че това е възможно. Първо, през януари 1541 г. във Вормс съработникът на М. Лутер Филип Меланхтон и католическият богослов Йохан Ек встъпват в дебят относно *Аугсбургската изповед*¹ и в рамките на 4 дена достигат до съгласие относно първородния грях. Второ, и по-важно, по същото време зад сцената текат други разисквания между католика Йохан Гропер и реформатора Мартин Бусер², които се опитват да намерят междинна, приемлива и за двете страни позиция

относно оправданието. Като защитава средновековното католическо разбиране за добрите дела, извършени от човека в съработничество с Божията благодат и приемани отново по благодат

от Бога при последния съд като носещи заслуги, Гропер все пак признава, че те не са в състояние изцяло да задоволят Божия стандарт за правда. Следователно, за да бъде оправдан, вярващият се нуждае от вменената правда на Христос – не като изцяло отричаща делата, а като допълваща ги. Това междинно виждане понякога е наричано учение за двойната правда. Мартин Бусер модифицира леко идеите на Гропер, добавяйки материал от своя коментар на Посланието към римляните, но запазва същността им³. След няколкомесечна работа двамата изработват серия от твърдения, известни като *Регенсбургска книга*, която след това предлагат за обсъждане. Когато през април 1541 г. преговорите започват, те се водят именно по Регенсбургската книга, вместо по Аугсбургската изповед, каквото е било първоначалното намерение.

Кардинал Контарини е запознат с предложението на Гропер и Бусер и е негов горещ привърженик. В рамките само на няколко дни двете страни достигат до съгласие по първите четири позиции, свързани с първоначалното състояние на човечеството, свободната воля, причината за греха и естеството на първородния грях. На 2 май те достигат до фундаментално съгласие по въпроса за оправданието. Тезата съдържа идеята на Гропер за двойната правда, но в крайната си форма е написана от самия кардинал Контарини.

Контарини смята, че постигнатото съгласие относно оправданието е от огромно значение, и изпраща ентусиазиран отчет до Римската курия. Там обаче виждат нещата по различен начин. Огромната част от кардиналите не са съгласни с подобна формулировка. Тяхното мнение не се променя дори след като Контарини изпраща своето елегантно есе *Epistola de Iustificazione* в защита на двойната правда. Въпреки това кардиналите не прекъсват преговорите в Регенсбург. Последните обаче скоро достигат до задънена улица.

Въпреки че постигат съгласие по въпроса за оправданието, католиците и лутераните не успяват да направят това по отношение на чл. 6 и 9 от Регенсбургската книга, свързани с Църквата и авторитета на нейното учение. Едната страна е убедена, че църковен събор може да греша, другата твърди, че това е невъзможно. В опит да продължи преговорите, Контарини отлага разискването на спорните въпроси, но това не донася особена полза. Член 14, свързан с естеството на евхаристията, се оказва неразрешима трудност за двете страни. Католиците настояват за учението за трансубстанциацията на елементите⁴, докато лутераните непоклонитивно го отричат.

Самият Контарини достига до точка, в която не е в състояние да направи компромис. За него трансубстанциацията не подлежи на обсъждане и той налага вето на предложението да се изрази общо положително мнение, утвърждаващо реалното присъствие на Христос в евхаристията, без да се уточнява вида на това присъствие. На 14 май протестантите нанасят последния удар, заявявайки, че макар и важна, изповедта пред свещеник изповедник на сериозен грях не е същностна за неговата прошка.

Преговорите в Регенсбург завършват с провал. Но те все пак показват едно: дори да защитават пламенно своите убеждения, двете страни не приемат с лека ръка разделението на Църквата и търсят начини за преодоляването му. Нещо повече, срещата в Регенсбург показва, че към този момент богословските трактовки не са твърдо и окончателно разделени. Мнозина католици са склонни да слушат и мислят със симпатия върху това, което реформаторите казват. Кардинал Гаспаро Контарини и Йоан Гропер са само два от множеството примери.

Гаспаро Контарини (източник: Wikipedia)

Вормс, който разглежда учението на М. Лутер. По този начин той има пряка възможност да се запознае с лутеранското учение и през 1530 г. дори пише книга за него. Неговото отношение може да се определи като симпатизиращо несъгласие. Макар да се придържа към традиционното учение на Тома Аквински, самият Контарини през 1511 г. преживява религиозна опитност, която го убеждава в невъзможността да се оправдае чрез човешки усилия и в абсолютната необходимост от Божията благодат.

През 1535 г. Контарини е издигнат от светска длъжност направо в чин кардинал. Папа Павел III го включва в комисия, натоварена със задачата да разследва състоянието на Католическата църква. Комисията се разделя в своите мнения. Част от членовете ѝ смятат, че възможността за обединение с лутераните е окончателно пропусната, докато други, вкл. Контарини, че все още е възможна. Когато през 1541 г. Контарини е назначен за папски легат на преговорите между католици и лутерани в Регенсбург, това дава несъмнен сигнал за настроението на Рим.

Йохан Гропер (източник: Portal Rheinische Geschichte)

Гробът на Гаспаро Контарини, в църквата *Мадона дел Орто* в Рим (източник: Wikipedia)

¹ *Аугсбургската изповед на вярата* е написана през 1530 г. от Ф. Меланхтон и до днес остава един от основните изповедални документи на Лутеранската църква.

² Мартин Бусер (11 ноември 1491 – 28 февруари 1551) – германски реформатор в Страсбург, който оказва значително влияние върху лутерани, калвинисти и англикани и активно работи за постигане на съгласие между католици и реформатори, както и за единство между отделните реформаторски крила.

³ Повече информация за интересните виждания на Бусер за оправданието може да се намери в Lugioyo, Brian. *Martin Bucer's Doctrine of Justification: Reformation Theology and Early Modern Irenicism*. Oxford, 2010.

⁴ Трансубстанциацията е средновековно учение на Католическата църква, основано върху философията на Аристотел, според което при освещаването хляба и виното променят своята същност (субстанция) и се превръщат в реалните кръв и тяло на Христос макар външно (в своите акциденции) да продължават да изглеждат като действителни хляб и вино.

Материалът е подготвен въз основа на: Steinmetz, David. *Reformers in the Wings: From Geiler von Kaysersberg to Theodore Beza*. Oxford, 2001, ch. 3.

ЗОРНИЦА

Редакционна колегия:

п-р Христо Куличев, п-р Данаил Игнатов,
п-р Станислав Алексиев, Радостин Марчев,
Олег Константинов, Тодор Велчев,
п-р Влади Райчинов, Георги Боев,
п-р Владимир Железов

Редактор на броя: п-р Данаил Игнатов

Езиков редактор: Светлина Игнатова

Коректор: Мая Стоицева

Предпечат: п-р Владимир Тодоров

Печат: Прима принт ЕООД

Адрес на редакцията:

Българско евангелско дружество

IBAN: BG84 BPBI 7942 1021 9606 01

Пощенска банка, BIC: BPBIBG5F

гр. София, ул. Солунска №49

e-mail: vestnik.zornitsa@gmail.com

web: http://zornitsa.bg/

тел.: 0892 250 517

ISSN: 0861-3826